

PROFİLAKTİKA VƏ MÜBARİZƏ TƏDBİRLƏRİ

Xəstəliyə diaqnoz qoyulduqda təcili olaraq karantin elan edilir və mövcud qaydalara əsasən tədbirlər həyata keçirilir.

YPQQ-nin ləğvi və profilaktikası mühüm dövlət əhəmiyyətli tədbir olmaqla, onunla mübarizə aşağıdakı xüsusi tədbirlər sistemindən ibarətdir: Xəstəlik baş verərsə, virusun ölkə daxilində qeyri-sağlam məntəqələrdən sağlam təsərrüfatlara yayılmasının qarşısının alınması; İnsanların yoluxmadan mühafizəsi. Əhali arasında baytarlıq maarifləndirilməsi işləri.

Xəstəliyin qarşısını almaq üçün hər il quş qripi monitorinqi keçirilir. Həmin monitorinq zamanı quşların miqrasiya marşrutları üzrə yerləşən meşələrdə, su hövzələrində və milli qoruqlarda müxtəlif vəhşi quşlardan nümunələr yığılır və müayinə edilir. Yekunda monitorinqin nəticələri ictimaiyə açıqlanır. Qonşu ölkələrdə epizootik durumdan aslı olaraq monitorinqin sayı artırılır.

MÜALİCƏ

Quş qripinin müalicəsi məqsədə uyğun sayılmır. Quş qripinə qarşı istifadə edilən peyvənd gizli xəstəlik halların yaranması səbəbindən Azərbaycan Respublikasında istifadə olunmur.

İNSAN SAĞLAMLIĞI ÜÇÜN TƏHLÜKƏ

Quş qripi insanlar üçün böyük təhlükə kəsb edir. İnsanlar bu xəstəliyə yoluxmuş quşlarla və onların məhsulları ilə təmasda olduqda yoluxa bilərlər.

**Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında
Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti**

Yüksək Patogenli Quş Qripi

**Azərbaycan Respublikasının
Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi yanında
Dövlət Baytarlıq Nəzarəti Xidməti**

Ünvan: Azərbaycan Respublikası Az-1115 ,
Bakı şəhəri, 8-ci mikrorayon, 3123 məhəllə.

Telefon: +994 12 562 76 13
+994 12 562 66 32

E-mail: sektor-umu@vet.gov.az

www.vet.gov.az

2016

Yüksək patogenli quş qripi müxtəlif növ quşların və digər növ orqanizmlərin iti qedişli, yüksək kontagioz xəstəliyidir. Xəstəliyə məruz qalmış canlılarda respirator, sinir və mədə-bağırsaq simptomları ilə səciyyəlidir.

TÖRƏDİCİ

Xəstəliyin törədicisinin A tipli qrip olduğu aşkar edilib. Quş qripi virusu RNT tərkibli, və 8 seqmentdən ibarətdir, həmin seqmentlər qrip virusuna məxsus hemaqqlutinin, neyraminidiza və digər antigenləri kodlaşdırır.

PATOGENEZ

Həssas orqanizmlər virusun növündən, virulentliyindən və təsir dozasında aslı olaraq xəstəliyə hava-damcı, aerogen və alimentar yol vasitəsi ilə yoluxa bilərlər. Qripin səthi antigenləri xəstəliyin patogenezində əsas rol oynayır beləliklə, hemaqqlitinin vasitəsi ilə virus hissəciyi hüceyrəyə birləşir və daxilinə keçir. Bu andan etibarən virus artıb çoxalmağa başlayır və qanla müxtəlif orqanlara paylanır. Bu proses 4-12 baş verir. Yeni yaranmış virus hissəciklərin patogenezində neyraminidaza əsas rol oynayır.

KLİNİKİ ƏLAMƏTLƏR

Təbii yoluxma zamanı inkubasiya dövrü bir neçə saatdan 5 günə gədər davam edə bilər. Xəstəlik zamanı quşlar üçün ümumi olaraq bədən hərarətinin yüksəlməsi, süslük, iştahsızlıq, tüklərin bir-birinə qarışması, dimdikdən və burun dəliklərindən sulu maye axması, tənəffüsün çətinləşməsi, bəzən baş, göz qapaqları, boyun və döş nahiyəsində şişkinliklər, pipik və sırtqacıqların göyerməsi müşahidə olunur. Respirator simptomlarla əlavə quşlarda mədə-bağırsaq və sinir sistemində pozğunluqlar əlamətləri mühidə olunur. Xəstəliyin qedişatın və quş növündən aslı olaraq ölüm halları yüksək olur. Kütləvi tələfat xəstəliyin göstəricisilərindən biridir.

Toyuqlarda xəstəlik yüksək ölüm göstəricisi ilə keçir. Xəstəliyin qedişatından aslı olaraq yoluxmuş toyuqlarda respirator, sinir və mədə-bağırsaq pozğunluğu müşahidə oluna bilər. Toyuqlarda nəfəs alma çətinləşir, dimdiyin dəliklərindən eksudat axa bilər. Bununla əlaqəli quşlar daim dimdiklərin açıq saxlayırlar. Xəstə quşlar xırıltılı səslər çıxarırlar. Quşlarda intoksikasiya nəticəsində sığaların üz tərəfinin şişkinliyi müşahidə edilir.

Pipik və saqqal tünd bənövşəyi rəngə boyanır. Baş nahiyəsində yaranan sianoz simptomları ilə bərabər ayaqlarda da rəng dəyişikliyi ola bilər. Toyuqların hərarəti bu zaman 44°C qədər qalxa bilər. Xəstə toyuqlar respirator simptomlardan əlavə olaraq sinir əlamətləri də bürüzə verirlər. Xəstəlik zamanı mədədə və bağırsaqlarda yaranan fəsadlar nəticəsində ishal müşahidə oluna bilər.

Hind quşlarında klinik əlamətlər toyuqlardakına bənzər olur. Bronxial xırıltılar, sinusitlər, baş şişkinliyi, süslük və diareya.

Ördək və qazlarda klinik nişanələr olmadı kütləvi tələfatlar baş verir. Ördəklər əksər halda bu xəstəliyin daşıyıcıları olur və daim xəstəliyi öz ifrazatları ilə ətraf mühidə yayırlar.

DİAQNOZ

Quş qripi bir çox əlamətləri ilə digər virus və ya bakteriya mənşəli xəstəliklərə bənzəyir. Beləliklə son diaqnoz laboratoriya sınaqları nəticəsində qoyulur. Müayinə üçün nümunələr diri, klinik xəstə və ya ölmüş quşlardan götürülə bilər. Laboratoriyaya nümunə olaraq qan, boğaz və ya kloaka yaxması göndərilə bilər.